

IZHAJA VSAKI DAN

Na ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Ponedeljni števec se prodaja po 3 nvd. (6 stot.) v mnogih obkarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Pistoji, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števec po 5 nvd. (10 stot.). OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 8 st. mm, smernice, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnjaja vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasillo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA
za vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljske izdaje „EDINOSTI“ stane: celoletna K 5.20, pol leta 2.80.
Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredniško listo. Nefrankevana pisma se ne sprejemajo in rokopol se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcijska lista „Edinost“. — Tiskarna tiskarna konsorcijska lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18. Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

Podpisani odbor sklicuje, kakor je bilo že pismenim potom naznanjeno poedinim volilnim odborom,

shod zaupnikov

za vse tri volilne okraje tržaške okolice na nedeljo, 16. t. m. ob 9. uri predpod., v Sokolovo telovadnico v „Nar. domu“.

ODBOR

polit. društva „Edinost“.

Politično društvo „Edinost“

priređi

v nedeljo dne 16. maja t. l.

Dva volilna shoda

in sicer:

I. v ROJANU v prostorih „Konsumnega društva“ ob 4. uri popoldne. — Govornik dr. Edvard Slavik.

II. v LONJERJU (za Lonjer, Bazovico, Padrič in Gropado) v prostorih „Konz. društva“. Govornik dr. Josip Mandić.

Dnevni red:

Tržaški Slovenci in prihodnje volitve v mestni svet (deželni zbor) tržaški.

Volilci! Vdeležite se teh shodov!

Politično društvo „Edinost“.

BRZOJAVNE VESTI.

Nemška cesarska dvojica na Dunaju.

DUNAJ 14. — Nemški cesar in cesarica sta na svojem povratku s Krfi prispela danes ob 10. uri predpodne na Dunaj. Ulice od kolodvora do cesarske palače so okrašene. Raz hiš vihraje zastave v avstrijskih, ogrskih in nemških barvah. Tudi cesarska palača, izlasti sobane namenjene za nemško cesarsko dvojico so okrašene z najdragocenejšimi cvetli cami in tapeti.

Od kolodvora do cesarske palače so delale špalir čete dunajske garnizije. Za špalirjem so bile ogromne množice občinstva. Kolodvor je ves okrašen z zelenjem in zastavami. Malo pred 9. in pol uro je prišel na kolodvor cesar v pruski maršalski uniformi v spremstvu generala adjutanta grofa Paara. Množice ljudstva so cesarja povsod navdušeno pozdravljale. Ob njegovem prihodu na kolodvor je godba pešpolka 101 zasvirala narodno himno.

Na kolodvoru so bili zbrani: vsi na Dunaju bivajoči nadvojvode in nadvojvodinje, zborni poveljniki general konice vit. Versbach, mestni poveljnik GM Hofman, namestnik grof Kielsmanegg, policijski predsednik Brzesovsky, župan dr. Lueger in poveljniki častne stotnije. Vsi nadvojvode so bili v svojih pruskih uniformah.

Točno ob 10. uri je prišel na kolodvor nemški dvorni vlak, obtoječ iz 19 vozov. Godba je zasvirala nemško himno. Prva je izstopila cesarica, potem cesar Viljem, ki je imel avstrijsko maršalsko uniformo. Cesarja sta se prirčno pozdravila in poljubila. Potem je cesarska dvojica pozdravila nadvojvode in nadvojvodinje ter ostale osebe. Nato je nemška cesarica pozdravila župana dr. Lueger ter se mu v imenu dunajskega prebivalstva zahvalila za izkazano zvestost. Cesar Viljem se je v prirčnih besedah zahvalil. Potem ko je bilo predstavljeno obojestransko spremstvo, sta cesarja in cesarica s člani cesarske rodbine in drugimi osebami odšli s kolodvora ter se v kočije. V prvi kočiji sta se vozila cesar Viljem in cesar Fran Josip, v drugi cesarica Viktorija Avgusta in nadvojvodinja Marija Anuncijska. Sledili so potem v dvornih kočijah člani cesarske rodbine. Vojaške godbe so ob bližanju kočij svirale nemško himno, a občinstvo je cesarja in cesarico navdušeno pozdravljalo. V cesarski palači, so med drugim pozdravili nemško cesarsko dvojico minister za unanje stvari baron Aehrenthal, ministrska predsednika baron Bienerth in dr. Wekerle, vojni minister baron Schönaich, državni finančni minister baron Burian. Vreme je hladno. Zjutraj in tudi okoli poludne je semtertja nekoliko deževalo. Ob prihodu nemške cesarske dvojice je bilo pa lepo vreme.

DUNAJ 14. — Po prihodu na cesarsko palačo je cesar Fran Josip spremljal cesarja in cesarico v njune sobane. Cesar je kmalu

potem obiskal cesarja Frana Josipa. Pozneje je cesar Viljem obiskal tukaj bivajoče člene cesarske hiše, pri nadvojvodi Fran Ferdinandu se je mudil pol ure.

DUNAJ 14. Tekom popoldne sta cesarja poslala italijanskemu kralju sledečo brzojavko: Najni sestanek nam nudi nov povod, da pozdraviva najnega vzvišenega zaveznika in mu izrekava topli izraz najinega nespremenjenega prijateljstva.

DUNAJ 14. — Tekom popoldne so vsi poslani in odposlanci na Dunaju oddali za nemško cesarsko dvojico svoje karte. — Cesarska dvojica je popoldne posetila knežjo dvojico Fürstenberg.

Napitnici cesarja Frana Josipa in Viljema.

DUNAJ 14. — Pri današnjem na čast nemški cesarski dvojici danem gala-obeđu v dvoru, je nazdravil N. VI. cesar Fran Josip s sledečo zdravico:

Obisk, kojega mi je blagovolilo napraviti današnje Vaše veličanstvo v spremstvu njenega veličanstva cesarice, me napolnjuje z odkritosrčnim veseljem in mi daje ob enem zaželjeno priliko, da dam izraza svojemu visokemu zadovoljstvu, ker mi je mogoče pozdraviti Vaše veličanstvo kot doslednega podpiratelja miru v trenutku, ko je zopet zagotovljen mir, ki je bil ogrožen v minuli zimi. Z globoko in odkritosrčno hvalečnostjo se spominjam pri tem zavezniške zvestobe, kojoj je pokazala nemška država ponovno in na tako sijajen način, ter mi z vedno dragovoljno pomočjo oiajšala izvršiti mojo željo, vse nastale težave brez vojnih zapletitjav izravnati. Da si so bile vse sile edine v stremljenjih za ohranitev miru, je vendar v prvi vrsti zasluga mojih visokih zaveznikov, vašega veličanstva in njegovega veličanstva kralja italijanskega, da zamoremo danes gledati z nemotjenim zadovoljstvom na dosežen uspeh.

V gotovi, na skušnje treh desetletij se opirajoči zavesti, da ima dragoceni mir tudi v bodoče najgotoveje poročstvo v stalnih in tesnih odnosih, ki vežejo naju in naše narode, kličem vašem veličanstvu prirčno dobrodošlico, ter dvignem svoj kozarec na zdravje vašega veličanstva, njenega veličanstva cesarice in cele cesarske in kraljeve hiše.

Na to napitnico je odgovoril nemški cesar:

Blagoslov in topli pozdrav vašega cesarskega in kraljevega apostolskega veličanstva je naju, mene in cesarico, mojo soprogo v najgloblji duši gnil. Naj sprejme Vaše veličanstvo najiskrenejšo zahvalo za te besede iskrenega in zvestega prijateljstva. Ega človeška doba je, kar je vaše veličanstvo položilo mojim v Boga počivajočim dedom temelj h tej prijateljski zvezi, ki je bila na naše veliko veselje kmalo na to razširjena s pristopom Italije. Kak blagoslov je počival na tej zvezi, bo pripovedovala enkrat zgodovina. Celi svet pa ve danes, kako uspešno je pripomogla v poslednjih mesecih ravno ta zveza, da je bil Evropi ohranjen mir. Kar je bilo takrat ustanovljeno, stoji danes tako ukoreninjeno v srcih naših narodov. Vaše veličanstvo zna, kako spontano je bilo pritrjevanje tu in tam, v Avstro-Ogrski in Nemčiji, vsakokrat, ko se je pokazala naša zvestoba v sklenjenem skupnem nastopanju za zunaj. Ko sta se danes vozila cesarica in jaz skozi Vaše v pomladnem cvetju bleščeče prestolno mesto Dunaj v čestitljiv starodaven grad, nam je donel nasproti iz zlatega dunajskega arca viharen izraz radosti in mogočen je bil odmev, kojega je našla ta radost v naših srcih. Smem se ponašati, da nisem tu nikak tujec. Odkar sem se smel kot mlad princ predstaviti vašemu veličanstvu, me je vedno zopet vleklo v bližino visoko spoštovane osebe vašega veličanstva, kjer sem bil vedno deležen nepremisljive dobrote in prijateljstva.

Neprestano živi v mojem srcu spomin na sprejem, ki sem ga vedno dobil v širni državi vašega veličanstva toliko tu, kolikor pri viteških Madjarih. Naj bi ostalo pod slavnim žezlom vašega veličanstva čutstvo in mišljenje zvestega prijateljstva notri v daljno bodočnost, naj bi bila vedno nerazdružljiva vez med našima državama, v blagor naših narodov in v ohranitev miru. S to željo dvignem svoj kozarec in pijem na zdravje vašega veličanstva. Bog blagoslovi in ohrani vaše veličanstvo in vašo vzvišeno hišo! Njega veličanstvo cesar in kralj: Hura! Hura! Hura!

Dunajski mestni svetovalci v Sarajevu.

SARAJEVO 14. Na čast semkaj dopeljen dunajskim mestnim svetovalcem je priredilo mesto v Ilidži banket, katerega so se vdeležili načelnik deželne vlade Varešanin ter načelniki civilnih in vojaških oblastij. Sarajevski župan je najprej napil cesarju Franu Josipu potem dunajskemu mestu in njegovim zastopnikom. Podžupan dr. Neumayer je na

pil Sarajevu in sarajevskemu občinskemu svetu ter je zaželel najbolji vseh kulturnih in gospodarskih stremljenjem Sarajeva. Načelnik deželne vlade Varešanin je pozdravil dunajske goste v imenu deželne vlade in izrazil željo, naj bi se zveze prijateljstva med Bosno in Hercegovino ter cesarskim mestom Dunajem oim dalje bolj utrdile, konečno je nazdravil dunajskim gostom. — Podžupan dr. Mandić je izrazil nado, da se od Hrvatov postavljene narodni program združuje Bosne in Hercegovine s Hrvatsko izvrši kakor naravna posledica nje kulturnega in gospodarskega ojačanja, kajti le v tem je iskati in najti najvarnejše jamstvo toliko za učvrščenje dinastične ideje, kolikor tudi za napredovanje narodnih in socijalnih interesov vseh slojev prebivalstva v anektiranih pokrajinah. Podžupan je napil prospevanju dunajskega mesta. Vsi govori so bili pohvalno vsprejeti.

Državni zbor.

DUNAJ 14. — Med došlimi ulogami se nahaja nujni predlog posl. Šuteršiča o stvari bosanske agrarne banke. — Zbornica je enoglasno vsprejela nujnost predloga, ki gro za tem, da komisija poslanske zbornice preišče razmere pridelovalcev pese. Zbornica razpravlja sedaj o predlogu samem.

DUNAJ 14. Zbornica je vsprejela tudi meritiu nujnega predloga glede preiskave o razmerah pridelovalcev pese, naka je posl. Masaryk utemeljeval nujnost svojega predloga glede veleizdajniškega procesa. Govornik je opravičeval kompetenco državnega zbora, da se bavi s to stvarjo, izlasti ozirom na to, ker se obdoljuje tudi avstrijske Slovence, celo državne poslance, da so se udeleževali namišljene veleizdajniške organizacije. Masaryk je dokazoval, da v sedanjem procesu ni bil niti formalno niti stvarno podan dokaz o kaki veleizdajniški organizaciji na jugu države. — Posl. Masaryk to nadaljeval svoja izvajanja na prihodnji seji, ki se ho vršila v torek.

Minister Košut.

BUDIMPEŠTA 14. Stanje trgovinskega ministra Košuta se je znatno poslabšalo, tako da bo moral minister ostati v postelji še dva ali tri tedne. K želodčni boleznisi je pridružilo še trganje v nogah.

Novo portugalsko ministerstvo.

LIZBONA 14. Novo ministerstvo je sestavljeno; predsedstvo in notranje stvari je prevzel Venceslao de Lima.

Štrajk poštnih uslužbencev na Francoskem.

PARIZ 14. Dnevni red, predložen zbornici od poslance Mequilleta se glasi: Zbornica odreka uradnikom pravico štrajkovanja in zahteva, da uradniki izvršujejo dolžnosti, ki so jih vsprejeli pred narodom. Zbornica izreka svoje zaupanje vladi, nadejajoč se, da bo znala čuvati koristi države. — Prvi del dnevnega reda je bil vsprejet s 454 proti 59 glasov; drugega je zbornica jednostavno odobrila in tretjega je vsprejela s 324 proti 164 glasom. Potem je zbornica per acclamationem vsprejela ves dnevni red.

PARIZ 14. V minoli noči so poštni in brzojavni uradniki imeli velik shod, na katerem so govorniki zagovarjali nadaljevanje štrajka. — Shod je vsprejel resolucijo, da se štrajk nadaljuje.

PARIZ 14. (Ag. Havas.) V štrajkovskem gibanju je nastalo nadaljno zboljšanje. Danes predpodne so mnogi poštni uradniki šli zopet na delo.

Celje 14. — Danes se vrši ožja volitev med nemškimi nacionalcem Kralom in socijalnim demokratom Hrovatekom. — Slovenci glasujejo za Hrovateka, ki bo gotovo izvoljen. Izid bo znan še le po noči.

Narodnost in država.

Za časa svojega muđenja v Zagrebu — da vidi od blizu tisti evropski škandal, ki mu na sramoto pravice pravijo: veleizdajniški proces — je priredil državni poslanec in profesor Masaryk vrlo zanimiva predavanja o vrsti tem: narod in narodnost; narodnost in jezik; narodnost in država; narod, cerkev in vera; narod, npravstvenost, način življenja in običaji; narodnost, literatura, umetnost, znanost in filozofija; narodnost in gospodarstve in socijalne razmere; narodnost in rasa; narodnost — moralno in kulturno.

Sodimo, da bo ustrezno čitateljem, ako podamo tu misli slovečega profesorja o razmerju med narodnostjo in državo.

Ako raztegnemo pred seboj ali etnografsko ali politično mapo, moremo konstatovati dejstvo, da se meje države in narodnostne meje ne pokrivajo. Čisto narodnih držav ni. Celo mala Črnogora ima odlomke drugih narodov. Italija je do neznatnega odlomka slovenskega, narodno jedinstvena — ali v Italiji niso vsi Italijani.

Še drugo historično dejstvo se more konstatirati: da namreč povsod narodi delajo in teže po zjedinenju, ne da bi se mogle države vspešno upirati takemu močnemu narodnemu gibanju.

Ob važnosti, ki jo ima država za narod, se uumeva dosežaj narodnost v političnem smislu. Pri nas v Avstriji se je še dolgo po letu 1848 govorilo o političnem narodu, a Madjari se še dosedaj niso odrekli takega neveljavnega in zastarelega klasificiranja naroda. Mi Slovani delamo opravičeno razliko med Ogrji in Madjari, ali Madjari v svojem jeziku ne poznajo te razlike. To odgovarja staremu političnemu absolutizmu. Ker je leta 1848 absolutizem pal, postajajo državljani povsod samostalniji. V naprednih državah se razvija avtonomija in posebno ono, čemur Angleži pravijo self-government (samouprava). Država se ne meša več toliko v razmere svojih državljanov. V nedavni prošlosti ni bilo možno potovati brez potnega lista niti od Prage do bližnjega drugega mesta. Danes se je možno svobodno kretati v notranjem in preko meji. Pri nas in v Nemčiji se je narodno gibanje tlačilo, danes n. pr. naši Nemci iz Češke romajo v Reich in prireajo tam politične shode; in tudi konservativni Nemci se čutijo identične z onimi v Reichu. In naši Nemci govorijo tako doma kakor v Nemčiji, da se vsi Nemci morajo ujediniti v jedno državo in nikdo jih ne proganja radi tega.

Narod je na strani države, eventuelno pa tudi proti njej. Narod je naravna organizacija, država pa je zgodovinska in umetna organizacija. Na čelu države stoji dinastija, ena rodovina ob milijonih prebivalstva. Kraj teh milijonov stoji birokracija, to je: veliko, da preveliko število uradnikov, vendar pa malo poleg mase naroda. Narod je ravno ta masa, narodnost je prirojeno demokratična!

Absolutistična država si je prizadevala, da bi potlačila naravno narodno organizacijo. Pred in po letu 1848 se je hotelo pri nas germanizirati. Absolutistična država, aristokratska in birokratska, se je udajala fantaziji, da bo mogla germanizirati 44 milijonov ljudi in 8 narodov. Z državnim absolutizmom prihajata tudi jezikovni absolutizem in aristokracizem, ki druge jezike tlačita. Čim država nehuje biti absolutistična in se demokratizuje vedno bolj, tem manje more germanizovati. Pri nas Madjari še mislijo, da morejo pomadjariti nemadjarake narode. No, to je danes nemogoče. Država, konstitucionalna država se postavlja ob narod, niti torej narod za državo. Država je sluga naroda in ni narod sluga države. In danes se v vseh evropskih državah resni državniki bavijo z vprašanjem, kako bi država čim boljje ustrezala narodu in se ne bavijo s proganjanji in šikanami naroda! (Ali kakor razmere kažejo, je v naši državi še mnogo in mogočnih, po Masarykovi sodbineresnih državnikov, ki drugače sodijo o razmerju med državo in narodom in ki jim je višek vse državniške modrosti: narod bodi sluga! Op. uređ. „Edinosti“).

„VELEIZDAJNIŠKI“ PROCES v Zagrebu.

Zagreb 13/5.

(50. dan razprave.)

Danes je petdeseti dan tega monstruoznega procesa, te persiflaže na moderno pravosodstvo. Danes na 50. dan so na razpravi čitali izpovedi nepoklicanih prič za okraj Glinu. Izpovedbe so brez vsake važnosti. V dvorani so se nahajali vsi obtoženci, ker so to „pojavi“, ki se tičejo vseh. Izmed teh zapisnikov treba omeniti izpoved sodnika Dimitrijevića, ki je rekel, da toženec župnik Ercegovac v cerkvi ni govoril tako, kakor so izpovedale nekatere priče! Dalje tudi najbližje priče obtožnega Ogrizovića ne vedo za nikake tajne sestanke v njegovi hiši. Na nekatere izpovedbe prič so toženci na kratko reagirali. Na tosta bila predčitana dva članka iz kolektarja „Amerikanski Srbobran“. — V drugem članku se reasunira splošni položaj Srbov v letu 1907, pak se v pasusu o Hrvatski oduševljeno govori o slogi med Hrvati in Srbi ter se konstatira z zadovoljstvom, da je bratomorni boj ponehal. (Odobranje med obtoženci).

ZAGREB 14. Danes se je pričelo z zaslisavanjem 22 prič iz skupine Dvor. Prvi je bil zaslišan Ludovik Krpak.

Odmevi z občinskih volitev v Puli za splošni razred.

V svojem včerajšnjem poročilu o občinskih volitvah v Puli (splošni razred), smo poudarjali, da nam je v posebno zadoščenje vabe, ki smo ga dosegli v italijanskem okraju tega razreda. In da je to res pomembna afirmacija slovenskega življa v mestu puljskem, to potrja včerajšnji — tržaški „Piccolo“.

Pripoveduje, da se je splošno pričakovalo, da v III. razredu ne bo boja proti kandidatom italijanske liberalne stranke. V zadnji hip pa so socialni demokrati postavili štiri svoje kandidate. In radi tega se jezi „Piccolo“ tako-le: Ta čin socialnih demokratov je globoko ozlovoljil. To pa še posebno zato, ker socialisti kaj slabo vračajo podporo, došlo njihovim kandidatom od strani narodne italijanske stranke v V. razredu, brez katere podpore bi bili socialni demokrati težko zmagali.

To je res dragoceno priznanje, ki je je napisal „Piccolo“ v hipu nevolje. Mi je beležimo z največjim zadoščenjem, ker involvira pripoznanje, da je bil vspeh, ki ga je dosegla hrvaška stranka v takozvanem italijanskem okraju, občine puljske, zares častna afirmacija Slovanstva v najvažnejšem mestu Istre.

Sedaj pa še malo obratuna s „Piccolom“. Poleg očitane nevalečnosti od strani socialne demokracije navaja „Piccolo“ kakor drugi vzrok veliki nevolji radi socialističnih kandidatov v III. razredu okolnost, da te kandidate značijo kršenje kompromisa, na katerem sloni volilni red in po katerem pripada III. razred Italijanom, kajti socialistične kandidate da bodo le Hrvatstvo na korist.

Ali ste jih čuli — poštenjakoviče okolo „Piccola“, kako se vam predstavljajo kakor ljudje, ki jim je dana beseda sveta in ki propovedujejo, da sklenjenih kompromisov ni smeti kršiti! Menijo-li, da je svet tako kratkega spomina in da je pozabil, kako so prelomili dano besedo in cinično kršili kompromis ljudje, v katerih imenu piše — „Piccolo“?! Naj mu malce oazežimo spomin. Ni še dolgo temu, ko se je na važnem mestu in v svečani obliki sklenil kompromis za istarsko deželno-zbornsko volilno reformo. Po tem kompromisu je bilo odmerjenih Slovanom 19 mandatov in med temi eden ravno v Puli. In prišlo so volitve in Italijani so z vlcem kompromisu proglasili kandidata in so — s pomočjo čednih in nečednih sredstev — Slovanom ugrabili ta mandat! Požrli so svečano dano besedo in pogazili kompromis. Sedaj pa bevsakaj na socialiste, ker so nekaj aličnega storili. Sami so zagrešili grd čin politične nemorale, in sedaj so tako drzni, da moralizirajo o grdobih takega početja.

Ali treba še pomisliti, da je velika razlika med postopanjem Italijanov nasproti Slovanom in onim socializmom nasproti Italijanom. Italijani so ugrabili mandat, dočim so socialisti gotovo tudi Italijane postavili za kandidate. Tu ni torej govora o kršenju kompromisa med narodom in narodom. Tudi če je res, da je III. razred v Puli namenjen Italijanom, vendar ne bo mogel trditi niti „Piccolo“, da so mandati tega razreda namenjeni ravno in le italijanski liberalni stranki!

Na tem izgledu se nam zopet plastično kaže perversnost duš italijanske signorie. Če oni zagreše kakovo falotarijo nasproti Slovanom, se še ponašajo s tem in slave to kakor dogodek v čast in slavo italijanskega — patrijotizma. Če je pa njim kdo kaj podobnega storil, jočejo in lamentirajo kakor da se jim je z železnim stopalom stopilo na vsa kurja očesa. Kdor zahteva lojalnosti in obzirnosti od drugih, bodi najprej sam lojal in obziren v smislu tistega zlatega reka: ne stori drugim, česar ne želiš, da bi drugi tebi storili! Kdor noče, da bi drugi ne posnemali slabih izgledov naj sam ne daja slabih izgledov. To je najjednostavnejša morala. Kdor te ne pozna, naj ne pričakuje, da bo svojim moraliziranjem, prirejenem le za svoje potrebe, napravil utis, ker vsakdo občuti to le kakor hinavstvo, ki zabuja le gnus ali pa — smeh. In mi smo se res smejali, ko smo čitali v včerajšnjem „Piccolu“ njegove lamentacije radi kršenja kompromisa po socialnih demokratih.

Dogodki v Turčiji.

CARIGRAD 14. Nov. proglas vrhnega poveljnika Mahmud Šefket paše podaljšuje zadnjičkrat rok za izročitev orožja za teden dni. Kdor ne bi oddal orožja, mu utegnejo preiskati hišo in čakajo ga stroge kazni.

CARIGRAD 14. Kakor poročajo listi, odprejo park Jildiza prihodnji teden občinstvu. Poizkopja ostanejo pa zaprta, dokler ne bo dovršen popis inventarja. Jildiz upravlja začasno mestna prefektura.

Iz turške zbornice.

CARIGRAD 14. Na včerajšnji tajni seji zbornice je več grških poslancev ugovarjalo naslovu „Car Bolgarov“. Minister za unanje stvari je izjavil, da se naslov nanaša le na Bolgare. Grški poslanci so predlagali, naj bi se v Bolgariji živečim Grkom priznala pravica izseljevanja. Konečno je večina grških poslancev glasovala za protokol.

Dnevne vesti.

Penzijско zavarovanje privatnih uslužbencev in deželno mesto v Trstu. Včerajšnji

„Slovenec“ piše: V četrtek večer se je vršil v hotelu „Strukelj“ (v Ljubljani) dobro obiskan sestanek interesentov, delodajalcev in delojemalcev. Predmet zborovanja je bilo vprašanje, ali se kaže Slovincem udeležiti predstojnih volitev in eventualno določitev kandidatov v skupini delodajalcev in delojemalcev. Zbor si je izbral za predsednika gosp. Ivana Kocmurja, načelnika organizacije odvetniških uradnikov. Po poročilih gg. drja. Windischerja in Škrbinca o položaju in izvršenih pripravah po skupnem odboru se je razvila živahna debata, katere so se udeležili gg. Rožman, Trtnik, Kocmur, Franke. Nato je bil soglasno sprejet predlog, da se slovenski interesenti, delodajalci in delojemalci predstojnih volitev delegatov za deželno mesto penzijskega zavarovanja vzdržijo popolnoma in s tem protestirajo proti nezalisanemu in svojevoličnemu postopanju laške večine pod vladno zaščito, proti nepravilni uvrstitvi volilnih opravičencev, katerih obilo ni dobilo glasovnic in ki ob nedostajanju prilike, upogledati seznam volilnih opravičencev, niso imeli nobene kontrole tem manj, ker niti statutov ne dajo iz rok. — Hkratu se je sklenilo prirediti v kratkem javen protestni shod v Ljubljani. Na tem shodu bo prilika posvetiti vso pozornost postopanju in ravnanju odločujočih oseb v tržaškem zavodu.

Prihodnje porotne razprave [v Trstu se prične 14. julija t. l. Predsedoval bo predsednik deželnega sodišča Milovčič, namestniki: podpredsednik deželnega sodišča Perišič in deželno sodna svetnika Clarici in Minio.

Odlikovanje. Namestniški tajnik dr. Bernard Karminski v Trstu je dobil naslov in značaj okrajnega glavarja.

Imeniten modrijan! Iz delavskih krogov smo prejeli: Običajno ne čitam glasila tržaških soc. demokratov slovenske narodnosti. Čitam ne, ker mi nedostaja časa in ne morda iz mrzaje. Moj princip je sicer, da treba čitati vse liste, da tako spoznavamo razna mnenja in orožje, s katerim nastopajo nasprotniki proti nam. Zato jemljem tu pa tam v roke tudi omenjeno glasilo. Zadojč sem naletel na nadaljevanje nekega članka, v katerem neki modrijan trdi, da se število tržaških Slovincov množi le vsled rednega dotoka ljudi iz dežele, ki pa ne prihajajo tu sem iz posebnih simpatij do Trsta, pač pa zato, ker jim doma nedostaja kruha!

Teh par odstavkov me je zanimalo; zato dovolite, da rečem tudi jaz par besedi. Vem sicer, da se mi bo morda podtikalo češ: „mazač“ je pograbil, — ne da bi čital vse ali vse članke — le par odstavkov in udrin, po piscu! Jaz sem že povedal, da mi nedostaja časa; a da govorim resnico: bojim se, da bi, ako bi čital več takih člankov, postal najmanj kak — Salomon! Meni, ki živim tu že nad tridesetletja, ki delam in se trudim za vsakdanji hruh in ki ob enem intenzivno spremljam naše narodno delovanje — meui do sedaj ni prišlo v glavo, zakaj da se prav za prav naše število množi od dne do dne. Še-le najnovejši rudeči modrijan mi je odprl oči! Skoraj da me je sram pred samim seboj! Kako morem jaz, ki se štejem med one, ki mislijo da mnogo vedo — spoznavati pravo resnico še-le sedaj?!

Kako sem bil neumen! Mislim sem vedno, da dotok našega elementa pomnožuje naše vrste le tedaj, ako dohaja tu med brate, ki ga vsprejemajo vodijo in pazijo, da se ne izgublja v morju tujinstva. Mislim sem sirota, da so, dokler ni bilo naših družtev in sploh nas, ki že nad 30 let bijemo neprestan težak boj proti poitalijančevanju naše krivi — da so dohajajoči Slovenci in Slovenke pomnoževali skoro izključno le laške vrste ter pomagali širiti element alla Raškovich, Vidacovich itd., — a sedaj me je modrijan poučil, da sem se motil!

Mi in naši roditelji nismo prav za prav nič storili za pomožitev Slovanstva v Trstu! Ako pa smo ustanovili razna društva in zavode, smo storili to le — iz sebičnih namenov! Le „stolce“ smo hoteli imeti — za vse drugo nam ni bilo mar! Ko smo branili kožo sebi in bratom, ko smo trpeli zapore, glad, zimo, vročino, ko smo stajali v srđitih bojih zdravje in življenje v nevarnost z namenom, da koristimo svojim bratom, v ohranitev svojega naroda — smo bili neumni! Saj po modrovanju rudečega Salomona ni treba polko delati — saj stvar se razvija sama! In ta je pač neumen, ki se ubija z nepotrebnim delom!

Ali šalo na stran! Pomislujmo one bedake, ki verujejo takim nesmiselnostim izvestnih Salomonov, ki se jim vrste vkljub naravnemu pritoku — ne množe, pač pa krčijo!

Slepec naj ne sodi o barvah in o tržaških razmerah naj ne piše oni, ki Trsta in njega razmer ne pozna!

Zlobna pikanja in natočevanja pa mu tudi ne preskrbe — česar bi rad!!!

Tržaški Slovenci so valdar radi obiskovali belo Ljubljano. Kedar-koli se je vršila kakva večja slavnost, kakor sokolska ali Prešernova, bili so tudi Tržačani na svojem mestu in so se udeležili v čim častnejšem številu.

Upamo, da tudi letos ne zaostanemo, ko bo slavilo delavsko pevsko društvo „Slavec“ svojo veliko slavnost petindvajsetletnice svojega obstanka. To pevsko društvo bi imelo že dolgo poprej praznovati svojo obletnico, a

je to opustilo radi tega, da so se vršile nemoteno druge slavnostne prireditve.

Letos pa je prišlo tudi ono na vrsto in taka disciplina nas mora ispodbiti tem bolj, da pokažemo v velikem številu temu društvu svoje simpatije.

Dne 27. 28. in 29. junija moramo v Ljubljano, da čujemo tam krasno petje „Slavca“, zagrebških in čeških pevskih društev! A moramo tudi mi pokazati, tam da znamo peti.

Naj nikdo ne zamudi lepe prilike ter hitro priglasi svojo udeležbo g. Sornu, tajniku N. D. O., ki daje natančnejša navodila glede vlaka, cene in glede prenočišča v Ljubljani.

Ob enem opazarja odbor pevskega društva „Ilirija“, da se vsem pevskim društvom, ki se priglasi, od strani „Slavca“ v najkrajšem času dopošljejo zbori, ki se bodo peli skupaj v Ljubljani. Zato je neobhodno potrebno, da sl. pevstva društva nemudoma javijo, koliko in kateri pevci oz. glasi mislijo sodelovati. Tudi skupni zbor za tržaške Slovence se razdeli tržaškim in okoličanskim pevskim društvom, kakor hitro ista prijavijo svojo udeležbo.

Pasja steklina. Koliko nesreč beležimo vsako leto, ki jih povzročajo stekli psi na človestvu. Kakšne strašne posledice ima vgriz steklega psa, je znano vsakomur že iz nežne mladosti. Vendar bi se dalo to strašno bolezen če že ne popolnoma odstraniti, vsaj izdatno omejiti. Ali za to se nihče ne briga, najmanj pa oni, ki jim je možno to storiti in to so gospodari psov. Za vsako bitje pri hiši se več skrbi, nego za ono zvesto živalico, ki je vedno pripravljena za različne usluge človeški družbi. Kako požrtvovalno varuje pes-čuvaj dvor in imetje svojega gospodarja!

Kolikokrat je rešil pes človeško življenje z lastno smrtno nevarnostjo. Kako zvest spremljevalec je pes človeku ob vsaki priliki in kakšne neprecenljive valuge dela lovca na zasledovanju divjačine — tega ni niti treba omenjati. Kako pa se plačuje to živalico za vse valuge?

Čestokrat se klajajo psi na deželi brez vsakega nadzorstva, prepuščeni samim sebi. Ali je pes zdrav ali bolan, sit ali gladen, nihče se ne meni v tem oziru zanj. Večjo pozornost obračajo pa čestokrat do tega ubozeja trpina brezsrčni dečaki s tem, da ga naganjajo s kamanim, ali (če jim je prišel preblizo) z nevarnim brcem.

Pes, ki ne dobiva doma dovoljne hrane, klata se okoli, kakaj se česar-si-bodi v tešenje glada, pri čemer seveda ni izbirčen.

Prihaja mu prav vsaki smrdljivi odpadki ki je okužen z vsemi možnimi trikinami, kar mu povzroča najrazličnejše želodčne in druge bolezni. In kdó ve, da-li ne prihaja od tega tudi steklina, dasi trdijo izkušeni ljudje, da steklinjo povzroča vgriz kakakega drugega, a to boleznijo okuženega psa. Bodi si urok ta ali oni, vsekako je velika, neodpušljiva neumnost posestnikov psov največkrat kriva groznih posledic nesrečne stekline. Vsakdo, ki poseduje psa, mora se zanimati zanj vsaj v toliko, da ve, kedaj je žival bolna; kar more poznati vsaki pameten človek že po gotovih znakih. Pes ne postaja kar v trenutku stekel. Ako je bil vgrizen od drugega steklega psa, traja 3—5 tednov, predno pričneta kazati znake zastrupljenja. Vedenje takega psa je bistveno spremenjeno od navadnega.

Običajna živahnost in prijaznost se spreminjata v plahost in upehanost; žival pogosto menja ležišče, postaja nemirna. — Navadne hrane ne zaoživa več; pač pa pobira in požira neprebavljive predmete, kakor: les, dlako, unenje, steklo, žebelje i. t. d. V hoji je pes negotov in se trese po zadnjem delu telesa. Pozneje začenja hitreje sopsti, in kadar ob nosu in očeh je vedno večji; v grlu ga davi, ter ima nagnenje k metanju iz sebe. Pozneje mu prihaja nagnenje k grizenju, glas se mu spreminja pri lajanju ter žival začenja okoli dirjati.

Pasja steklina se ne da ozdraviti in zvrže vselej s poginom živali. Ako je kdo tako nesrečen, da ga je oklal stekel pes in ne more priti do zdravnika, naj si v prvo pomoč izpere rano s karbolno kislino in izžge z gorčim železom.

Da pa obvarujemo tolikih človeških bitij pred pasjo steklinjo in groznimi posledicami, naj bi vsak gospodar psa, ko je zapazil na njem da je količkaj bolan, napravil. Žival nevarno s tem, da jo priveže na verigo, da ne prihaja v dotiko ne s ljudmi, ne živalmi. Nadeni psu tudi nagobčnik. Ako pa je bolezen količkaj sumljiva, naj se psa takoj ustrelji in dovolj globoko zakoplje. Sicer pa bi bilo jako priporočljivo, da bi slavna županstva na deželi obračala več pozornosti na to stran in kazovala naj bi s primerno globo nemarnega gospodarja, ki svojega nezdravega psa, pušča svobodno klatiti se okolo. Ob nekoliko strogosti bi se dogajalo veliko manje nesreč.

Previdnost je lepa čednost!

Anton Jerkič,
fotograf.

Za enoten naroden kolek. — Podporno društvo za slov. visokošolce v Pragi je z ozirom na vpravičeno stremenje po uvedbi enotnega narodnega kolka sklenilo, da opusti kolek, ki ga je doslej v njegov prosep prodajalo slov. akad. društvo „Ilirija“ v Pragi. Tozaderna pogodba z društvom „Ilirija“ se je dogovorila s tem društvom anulirala. V prosep podpornega društva v Pragi se odlej noben kolek ne bo več prodajal.

Prodajalnica v novih personalnih poslopjih c. kr. državnih železnic.

V personalnih poslopih, ki jih je zgradila c. kr. državno-železniška uprava blizu ulice Bellosguardo za stanovanja svojih uslužbencev in ki obsegajo dve zgradbi s skupaj 13 hišami in 240 stanovanji je oddati v najem več prodajalnic z 1 do 4 okni.

Reflektanti na te prodajalnice, ki so po svoji legi zlasti sposobne za trgovine z živili (mleko, meso, zelenjavo, kruh, specerijsko blago itd.), za obrtnike (čevljarje, krojače, brivce itd.) in ki obetajo veliko prometa, naj svoje z 1 krono kolekovane ponudbe z navedbo ponudene najemnine vložijo najkasneje do 20. maja opoldne na c. kr. državno-železniškemu ravnateljstvu v Trstu z napisom: „ponudba za nove prodajalnice v novih prodajalnih poslopih c. kr. državnih železnic“.

Natančnejša pojasnila o velikosti posamičnih prodajalnic itd., daja hišna administracija na c. kr. ravnateljstvo drž. žel., ul. Giorgio Galatti 9, III. nadstropje soba št. 113 med dopoldanskimi urami od 9. do 12. ure.

Skupna vaja vseh pev in pevcev, ki se udeležijo romanja na grob Simona Gregorčiča bo prih. nedeljo 16. t. m. ob 10 uri jutraj v prostorih „Trgovsko-izobraž. društva“ ulica S. Francesco št. 2.

Ker bo treba imeti vsaj dve skupni vaji in ker se mora ugotoviti število vseh pevskih moči, ki se udeležijo izleta, se prosi da se sleherni potrdi na to vajo.

Javna telovadba „Sokola“ je že danes ob 8 in pol uri v veliki dvorani „Narodnega doma“. Zanimanje je vsestransko. Že sinoči je bilo pri glavni skušnji polno občinstva, katero je burno pozdravljalo nastop raznih vrst telovadcev in telovadkinj. — Komur je mar prosep „Sokola“ pride gotovo danes zvečer da s svojo prisotnostjo pokaže našim telovadcem in telovadkam da zna isto ceniti. Telovadba naj vzgoji krepke junake, kateri bodo dosegli v vsajenostjo cilj. „V zdravem telesu zdrava duša“.

Zaupniki za četrti mestni volilni razred vseh okrajev so vabljani na posvetovanje, ki bo dne 17. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani „Nar. del. organizacije“.

Umrl je v četrtek v Toplicah na Dolnjemskem g. Mihael Šolar, bivši župnik v Šočergi v Istri.

XXVII. redni občni zbor tržaškega „Sokola“ se je vršil v soboto dne 9. t. m. zvečer v društvenih prostorih. Zborovalcev je bilo okoli 70. Namesto odsotnega starostar otvoril je zborovanje podstarosta brat dr. Edvard Slavik. V svojem nagovoru je konstatiral vsestranski napredek društva in vedno večje zanimanje za „Sokola“ med nami. Posebno razveseljav sta napredek v telovadnem pouku in pomnožitev članov. Vendar „Sokol“ se ne sme zadovoljevati z doseženimi vpehi, temveč mora nadaljevati zapričeto delo. — Iz poročila tajnika, brata Antona Ziberna, posnemamo sledeče: Odbor se je posvetoval v minulem društvenem letu v 15 rednih sejah, je sklical dne 17. januarja 1909 izredni občni zbor na katerem so bila vsprejeta vzorna pravila sestavljena po Slovenski Sokolski Zvezi. Šte. vilo členov v začetku društvenega leta je iznašalo: 149 — pristopilo je v teku leta: 163 izstopilo: 38 — stanje dne 1. majnika 1909: 274 členov. Od tukajšnje c. in kr. vojaške oblasti je izposloval odstopajoči odbor dovoljenje za prireditve iger na planem na vezba-lišču velike vojašnice. Igre se vrše vsako nedeljo in praznik od 9 do 11 ure in pol predpoludne.

Svoječasno vatanovljeni telovadni oddelek pri sv. Ivanu je postal v teku leta neodvisen „Vrdeljski Sokol“. V minulem društvenem letu je priredilo društvo sledeče zabave: dne 5. decembra 1908 Miklavžev večer, dne 31. decembra 1908 Silvestrov večer, dne 21. februarja 1909 Sokolovo maskarado. Veselilni odsek se je posvetoval v 7 sejah, prirejal v zimskem času vsako soboto plesne vaje, vatanovil pevski zbor in priredil 4 zabavne večere in sicer: dne 17. oktobra 1908, dne 21. novembra 1908, dne 6. marca 1909 in 3. aprila 1909. Vse imenovane zabave so v vankem oziru dobro izpadle. Dne 8. septembra 1908 se je društvo vdeležilo korporativno z zastavo sokolske slavnosti v Ajdovščini, kjer je naša vrsta nastopila z najboljšim vpehom. Po deputaciji smo bili zastopani na izletu notranjskih Sokolov v Ljgatu dne 12. julija 1908 in na izletu Zrinjsko-Frankopanske župe na Sušaku dne 8. septembra 1908, korporativno za zastavo se je vdeležilo društvo slavnosti razviti za zastavo N. D. O. dne 8. avgusta 1908.

Na koncu svojega poročila se je zahvalil br. tajnik „Dramatičnemu društvu“, ki je ob dovoljevanju dvorane vedno vpoštevalo društvene razmere, „Slavjanski čitalnici“, ki je prepuščala svoje prostore za pevске vaje, „Tržaški posejilnici in hraničnici“ za velikodušen dar 500 K in dnevniku „Edinost“ za blagohotno objavljajanje društvenih notic.

Iz poročila načelnika brata Vladimira Dekleve posnemamo sledeče podatke: člani so telovadili vsak ponedeljek, sredo in petek ob 8 in pol do 10 ure zvečer, telovadilo se je v vsem letu 1018 ur, povprečno na vsakega člana 15 ur. Dijaški oddelek je telovadil vsak torek in petek od 5—6 in pol vpisanih 35. Deški naraščaj je delovadil vsako

sredo in soboto od 4 in pol do 5 in pol. Vpisanih je 28, povprečno na uro telovadilo 18. Dekliški naraščaj telovadi vsako sredo in soboto od 5 in pol do 6 in pol, vpisanih 26, povprečno na uro 20.

Takozvana starejša vrsta telovadi vsak ponedeljek in četrtek od 7—8 zvečer. Vpisanih 12, povprečno na uro 7. Vaditeljski zbor je imel od novega leta naprej vsak četrtek zvečer vaditeljsko šolo, oziroma sejo.

Iz poročila blagajnika br. Ljudevita Modica je razvidno da je društvo imelo v minulem društvenem letu 6633 K 13 st. dohodkov, 5880 K 19 st. stroškov — čistega dobitka, na koncu leta torej: 762 K 94 st. Čisto društveno imetje na koncu leta je izneslo: 2.509 K 56 st.

Vsa imenovana poročila so bila brez prigovora in enoglasno vsprejeta ter se je odločeno pajočemu odboru podelil absolutorij.

Na predlog br. dra Frana Irgoliča je bil izvoljen z vakilom sledeči odbor: starosti br. dr. Otokar Rybář, podstarosta br. dr. Edvard Slavik, načelnik: br. Vladimir Dekleva, odborniki bratje: Vladimir Borštnik, Jožko Cvek, Karel Mahkota, Ljudevit Modc, dr. Ernest Rekar, Anton Trebec; namestniki brata: Makso Cotič in Svetko Martelanc ml.; pregledovalca računov brata: Vilko Modrijan in Vičko Sušteršič, praporščak: br. Herman Furlan, njegov namestnik: br. Karel Mahkota.

Za odposlanca na občni zbor „Slov. sok. zveze“ so izvoljeni odborniki in člani voditeljskega zbora.

Pri točki „določitev doneskov članov za leto 1909“ je predlagal v imenu odbora br. Žiberna, naj se določi vstopnina 1 K; glede članarine pa naj se razdele člani v dva razreda in sicer bi plačevali člani prvega razreda po 2 K mesečno, člani II razreda pa 1 K mesečno. Predlog je enoglasno vsprejet. V odbor za prireditve sokolske slavnosti na Opčinah dne 4. julija 1909 so bili izvoljeni zgoraj imenovani odborniki in sledeči bratje: Andrej Čok, Ivan Ferluga, dr. Gustav Gregorin, Rudolf Gulič, Fran Hofer, Anton Muba, Viktor Nemec, Dragotin Podreks, Josip Prunk, Anton Seme, Skoberne Vlado Ter-novec, Anton Žiberna, Ivan Zorec.

Zborovanje je bilo zaključeno okoli 10. ure zvečer.

Čistilo v prid družbi sv. Cir. in Metodija. Poleg že znanih razprodajata še: Čebule Matija, čevljar na Konkoni in tobakarna na piazza Belvedere. Zaloga čistila in užigalnice družbe sv. C. in M.: Vekoslav Plesničar via Giulia 29, kamor naj se obračajo vse tobakarne in sploh oni, ki žele imenovanih izdelkov.

Kolodvorska restavracija v Gorici, drž. žel. preskrbuje pri osebnih vlakih št. 13. (odhaja iz Gorice ob 12. uri 23 minut po popoldne) in št. 16 (odhaja iz Gorice ob 10 uri 54 min. dopoldne) potujočemu občinstvu jedila na ambulantnih tabletah za ceno K 2.20 proti prednaročbi pri sprevozniku; nadalje pri brzovlaku št. 501 (odhaja iz Gorice ob 7. uri 19 min. zjutraj) in pri osebnih vlakih št. 14 (odhaja iz Gorice ob 3.5 min. pop.) in št. 15 (odhaja iz Gorice ob 4 uri 55 min. pop.) kavo na ambulantnih tabletah za ceno K 0.48.

Uporaba preostalih rezancev. Ako preostanejo rezanci, polije se jih s slanin krompom, ter se jih pusti tako en četrto ure; potem se obloži ponev s zabelo Ceres, položi vanjo rezance prst-debeli, zriblje nad istimi švicarskimi ali drugimi sira, stepe 2 jajci in 6 žlic kisle smetane in s tem polije rezance, kateri se potem dobro spečejo.

Tržaška mala kronika.

Tatvina z ulomom. Gospoda Favstin Lorando in Roderih Bruckner imata dve med seboj spojevi prodajalnici v ulici Pece. Prvi prodaja ustnike za smodke, in palice, drugi je urar. Predsinočnem so takovi obiskali obe prodajalnici. S pomočjo ponarejenih ključev so odprli vrata, ki vodijo v obe prodajalnici, odvzeli so šipe z notranjih vrat in tako zlezli v prodajalnico. Najprej so oplenili prodajalnico Lorandovo, kjer so ukradli veliko dragocenih ustnikov iz jantarja in morske pene. Lorando ima približno 800 K škode, ki pa je pokrita z zavarovalnico. Brucknerju pa so odneali 20 večinoma srebrnih ur, ki jih je bil prejel od svojih klijentov v popravilo. Poslednji ni bil zaverovan proti ulomu. Tatvino so odkrili včeraj zjutraj, ko je g. Lorando odprl prodajalnico.

Nasilen predzbor tat. Ko je predsinonjem težak Ivan Klinec, stan. pri Sv. Alojziju šel po ulici Lazzaretto vecchio, hotel mu je neki lopov strgati od telovnika urno verižico. Klinec se je branil, kakor se je najbolje mogel; a tat ga je iz osvete, ker ni mogel vspeeti s svojim poskusom večkrat udaril po glavi. Na klice napadenega je prišel neki redar, ki je tekel za lopovom in ga vjel še le pri ulici Salita Montanell. Omenjenem predzboru tatu je ime Anton Sancin. Star je 21 let, zidar brez posla in biva v ulici majolica št. 7.

Nadehuden deček! — Ob 6. in pol uri zvečer se je 13-letni deček Viljem Remschek, stan. v ul. Madonna del Mare nahajal v vrtu na Lipskem trgu. Na klopi je sedela neka ženska, ki je imela poleg sebe omot. Zlobni deček je z užigalico prižgal omot. Svignil je plamen, ki je silno prestrašil ubogo žensko.

Neka druga oseba je takoj pogasnila plamen. Remschek je tedaj bržkone iz jeze, da se mu „špas“ ni popolnoma posrečil, pobral kamen in ga zalučal proti ubogi ženski, ne da bi jo zadel. Redar je imel pobalina kmalu v pesti, kar ga pa ni prav nič prestrašilo, marveč je bil še tako predrzen, da je redarja apostrofiriral z besedami: „Če me aretirate, vam razbijem črepijo!“ Mladi nepridiprav je bil radi nežne mladosti izročen svojem v domačo kazen. Če bo kaj pomagalo?!

Brcnil ga je konj. Težaka Ivana Ban, starega 46 let, stan. v Gor. Kjarboli št. 656, je včeraj konj tako močno brcnil, da mu je zdrobil dve rebri. Vsprejeli so ga v bolnišnico.

Padel v morje. Ivan Reja, star 34 let, jetnik v zaporih ulici Tigor se je včeraj v spremstvu dveh čuvajev podal na parnik „Adrianna“, usidranem pri pomolu Sanita, da bi tam vsprejel neko pošiljatev. Ko je šel čez mostič, se mu je zdrnilo in je štrbunknil v morje. Več oseb ga je izvleklo iz vode. Zdravniška postaja ga je po prvi pomoči spravila — zopet nazaj v — ulico Tigor.

Velika nesreča na delu. Včeraj zjutraj okoli 3. ure je prišel 20 letni Franc Kosjak, delavec v škedenjskem plavzu med puhača dveh malih vozov za premog. Razun drugih poškodb se mu je tudi močno pretresel drob. Zdravniška postaja je ponesrečenca spravila v bolnišnico.

Samomor finančnega stražnika. Včeraj okoli polnoči se je 28 letni finančni stražnik Anton Kovačič, ko je ležal v postelji, ustrelil s puško v glavo ter ostal takoj mrtev. Zdravnik z rešilne postaje je zamogel konstatirati samo smrt. Truplo so potem prenesli v mrtvašnico pri sv. Justu. Ni znano, kaj da je mladega moža gnalo v prezgodnjo smrt.

Koledar in vreme. — Danes: Solja muč. — Jutri: 5. povelik, nedelja. Ivan Nep. — Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 20° Cels. — Vreme včeraj: lepo, zvečer dež.

Vremenska napoved za Primorsko: Spremenljivo s posamičnimi padavinami. Hladni vetrovi. Zmerna vročina.

Tržaška gledališča.

POLITEAMA ROSSETTI. Danes opereta „Valčkov čar“.

FENICE. Danes častni večer Obiljbita z opereto „Kristino logarico“, ki je pri sinočnjem častnem večeru Mile Theren napolnila gledališče do zadnjega kotička.

Društvene vesti.

Čitalnica pri sv. Jakobu vabi uljudno al. občinstvo na vrtno veselico, ki jo priredi v nedeljo 16. t. m. na vrtu „Kons. društva“ pri sv. Jakobu povodom otvoritve javne knjižnice. Na vspehdu so krasni novi moški in mešani zbori, šaljiva pošta, predavanje, šaljivo srečanje in krasna burka „Napoleonov samovar“.

Ker je čisti dobiček namenjen v spopolnitev knjižnice upamo, da se al. občinstvo vdeleži te veselice v velikem številu. Začetek ob 4. in pol uri popoldne. — Sviral bo društveni orkester. — Vstopnina 50 stot.

TELOVADNO DRUŠTVO TRŽ. SOKOL v TRSTU.

Vaditeljski zbor telovadnega društva „Sokol“ naznanja da priredi jutri v nedeljo, dne 16. t. m. pešizlet na Opčine. Odhod točno ob 3. uri pop. izpred „Narodnega doma“. Na zdar!

Nar. delav. organizacija.

„Zadruga voznikov na Primorskem“ reg. zadruga z om. zavezo v Trstu.

Tovariši! — Vozniki tržaške okolice in Brega:

Podpisana Vabi Vas s tem na

I. občni zbor

ki se bo vršil v nedeljo dne 16. maja 1909 ob 2. uri popoldne v Lonjer-u v prostorih „Konsumnega društva“.

DNEVNI RED:

1. Pozdravni govor predsednika.
2. Poročilo o štrajku voznikov.
3. Prečitano je pravilo.
4. Volitev odbora nadzornišva in pregledovalcev računov.
5. Slučajnosti.

Vozniki! Naj ne manjka nihče! Trst-Lonjer, dne 13. maja 1909. Predsedstvo.

Darovi.

— K ženski podružnici druž. sv. Cirila in Metoda je pristopila kot ustanovnica z 20 kronami gospa Melanija dr. Črnetova, odvetnikova soproga v Kopru. Živela! — Naj bi našla mnogo posnemovalk.

DVORANA ZA SODBENE DRAŽBE

ulica Sanita 23-25 pritličje.

Dražba ki se bo vršila danes 15. t. m. od 9. do 12. ure predp.

Sodi in velike steklenice, butelke slivovca in ruma, steklena omara in umivalnik, ogledalno okno, chiffonier, nočne omarice, miza, modiljoni, umivalnik s zapiralom, ogledalo in omara.

MODERNO POHIŠTVO!

TRST

ULICA SV. KATARINE ŠT. 13

VOCAL ULICE V. BELLINI

PETER JERAJ

Vrhu italijanskega in nemškega repertoira

VELIKA IZBERA

slovenskih in hrvaških komadov

narodnih umetnikov.

Plačilo na mesečne obroke

po najmodernejšem zistemu.

Mnogi, ki niso v stanu nabaviti si gramofon proti takojšnjemu plačilu, zamorejo na ta način priti do tega. Pridite si ogledat, da se pobotamo.

STABILIMENTO GRAF. TRIESTINO

Tržaški grafični zavod

— TRST —

Piazza della Borsa 13 I.

TELEFON 742

Zaloga tu- in inozem. vin, špirita, likerjev in razprodaja na debelo in drobno

Jakob Perhanc, Trst

Via delle Acque 6, nasproti Caffè Centrale

Velik izbor francoskega šampanjca, penečih dezeretnih italijanskih in avstro-ogrskih vin. Bordeaux Burgunder, renskih vin, Mosella in Chianti. Rum, konjak, razna žganja ter posebni pristni tropinovec slivovec in brinjevec. Izdelki I. vrste, došli iz do-tičnih krajev. Vsaka naročba se takoj izvrši. Raz-pošilja se po povzetju. — Ceniki na zahtevo in franko. — Razprodaja od pol litra naprej.

ALEKS. FRANC MAYER - TRST

ŽGALNICA KAVE

TELEFON 1743.

Najboljši vir za dobivanje pečene kave.

35 let velikega uspeha!!!!

Zdrav želodec ::

:: :: redno prebavljanje in očiščen želodec :: ::

doseže se z uporabljanjem večkrat odlikovane PICCOLI-jeve

tinkture za želodec

Prodaja se po vseh lekarnah. — Pošiljatev po poštne povzetju preskrbuje lekarna

PICCOLI, Ljubljani

o. kr. dvorn. zalagatelj in zala-telja njegove svetosti.

VARIETÉ - GLEDALIŠČE

EDEN

Trst, ulica Acquedotto št. 35

(ex gledal. Filodrammatico)

Danes, sobota
: **PREDSTAVA** :
ob 8.30 zvečer.

Vspored :

- 1.) Koračnica. 2.) Valček. 3.) Ou-vertura. (Orkester).
- 4.) D'Rossegger's, karakterističen prizor iz štajerskih planin.
- 5.) The 3 Eltons, izborni akrobati.
- 6.) Maleth in Mauri, ital. dvo-spev, sopran in tenor.
- 7.) Bianca Jolanda, ital. šanso-netka.
- 8.) Lina Rosallini, ital. šanso-netka.
- 9.) Mirka, sibirka, občudovalka s kačami.
- 10.) Georg Bauer, germanski hu-morist.

Jutri zvečer :

Lien-Chai-San, največja telovadna družba na svetu.
Miss Lonny, kontorzionist in akro-bat.
Ester Marini, debut. italijanska pevka.

RAVNATELISTVO si pridruže pravice menjati kako točko.

Jutri v nedeljo : 2 predstavi ob 3.30 in ob 8.30 popol.

Režiser : C. MAURICE

Veliki mestni orkester pod vodst. napolit. kapeln. G. MÜLLER-ja. Gospe naj pridejo v pritličje brez klobuka.

Novo pogrebno podjetje

Pisarna in prodajalna Via Vincenzo Bellini št. 13.

Telefon št. 1402 (poleg cerkve sv. Antona Novega) Telefon št. 1402

Zaloga oprave ulica Massimo D'Azeglio št. 18

Prireja pogrebe od najprostejše do najelegantnejše vrste v odprtih, kakor tudi v s kristalom zaprtih vozovih.

Ima bogato zalogo vseh potrebnih za mrljce, kakor: kovinske in lepo okrašene lesene rakve; čevlje, vence iz umetnih cvetlic, kovine, porcelana in perli.

Bogata zaloga : VOŠČENE SVEČE.

Za slučaj potrebe se uljudno priporočajo

Cene nizke, da se ni bati konkurence. HENRIK STIBELJ in drugi.

Rodolphe Maas, Trst, ul. Farneto 38

Olje za stroje, cilindre, dinamo, motore itd. itd.

posebno za žage na paro in mline.

Bombaž za čiščenje strojev.

TELEFON 11-45.

Za isto podružnico je daroval 2 K za zgubljeni stav, „najlepši fant“ iz Markovce. — Za sežansko žensko podružnico sv. C. in M. je nabrala gospa Antonija Grahli iz Klanca, na sokolskem izletu v Škocijanu 10 K 15 vin.

Vesti iz Istre.

Od sv. Barbare pri Miljah: V nedeljo dne 9. t. m. je imelo naše bralno, pevsko in godbeno društvo „Slovanski dom“ izreden občni zbor, na katerem je sklenilo spremembo pravil radi pristopa novih členov iz vsi Elerji. Občnega zbora se je udeležilo nad 80 členov iz sv. Barbare in Elerjev. — Zboru je predsedoval njega predsednik Ivan Škerjan.

Srečen slučaj je nanesel, da je bil na shodu navzoč tudi g. dr. Pertot iz Trsta, ki nas je s par kratkimi besedami bodril k daljnjemu delovanju.

Ob 4. uri in pol popoldne smo odkorakali za godbo na čelu na dvorišče gostilne g. Antona Korošca, kjer se je razvila prav lepa zabava ob pevanju naših pesmi in sviranju godbe. Na predlog našega pevovodje smo nabrali za družbo sv. Cirila in Metodija za Istro 17 K 70 stot.

Dne 13. junija priredimo prvo narodno veselico na našem Miljskem hribu. Apeliramo na bratska društva v bližnji okolici in tudi v mestu, naj nam tega dne prihitijo na pomoč. Zveze so jako ugodne toliko s parnikom, kolikor z vlakom istrske železnice. Od sv. Barbare do postaje v Miljah ni niti pol ure hoda. Odhod v Trst iz sv. Barbare ob 8. uri in pol zvečer.

Rojaki! Pomagajte nam buditi ta narod, ki je doslej spal in bil mrtev za Slovenstvo! Slavna društva, ki bi hotela dobrohotno sodelovati, prosimo, naj nam blagovole to naznaniti najdalje do konca tega meseca. Naznanijo naj tudi, s katerim zborom bi hotela nastopiti.

Otvoritev ljudske knjižnice v Boljuni. — Povodom otvoritve ljudske knjižnice v Boljuni je priredilo akademično fer. društvo „Istra“ ljudsko zabavo na boljunskem polju. Zabava je dobro izpala. Zato se društvo tem potom najlepše zahvaljuje vsem tamburašem in tamburašicam, pevcem, igralcem in igralcem, ki so se odzvali našemu pozivu ter jim ni bilo žal ne truda ne troškov, ki so jih imeli radi svojega sodelovanja na zabavi s čemer so pripomogli, da je moglo društvo prirediti to zabavo. Posebej se zahvaljujemo g. učiti I. Medvedicu in obč. tajniku I. Mogoroviću, ki sta mu šla na roko v vsem, da zabava čim lepše vspe in ki sta tudi prevzela vodstvo knjižnice. Zahvaljujemo se tudi pazinski čitalnici za odstop tamburice.

Skupni dosedanjí trošek za to ljudsko knjižnico iznesla 95 K, a od teh odpada na zabavo 35 K. Ker ni imelo društvo od te zabave nikakega dohodka, ker je bila zabava brez vstopnine, se obračamo do naše javnosti, posebej do inteligencije, a pročeno, da nam pomorejo na našem delu za narodno prosveto, da nas podprejo z denarnimi prispevki ali s knjigami, da bo moglo društvo ustrezati vsem prošnjam in potrebam.

Za ljudske knjižnice je dobilo društvo od zadnjega izkaza knjig od sledečih:

Hrv. društvo za pučko prosveto Zagreb 146, dr. Iv. Gršković preko ak. fer. društva „Balkan“ 98, Djačko prep. društvo 48, dr. Cernar 24, V. Mayer Zagreb 17, Ivo Sabadin Sr. Ivan (Trst) 14, Ivan Šajina 13, dr. A. Gržinić 12, S. Berger Osijek 11, D. Gailhofer S. Vođvarška 6, M. Malinar 5, I. Kraicar 5, V. Dušanek Reka 5, Ivan Knez 4, V. t. 4, N. N. 2, N. N. 4.

Denarne podpore za knjižnice je dobilo društvo od sledečih:

Obč. glavarstvo N. 50 K, obč. glavar. Boljun 30 K, obč. glavarstvo Kastav 20 K, Fran Matejčić Trst 20 K, dr. Mate Trinsajetić 10 K, A. Gabršček Gorica 5 K, I. Novak Fr. Lukež po 2 K, kakor članarina, A. V. S. R. 1 K, pribitek od igre na karte 1 K.

Društvo se najtopleje zahvaljuje in priporoča vsem dosedanjim in bodočim darovateljem. — Akad. fer. društvo Istra-Pazin

Vesti iz Kranjske.

Iz Šturij v vipavski dolini: Dne 24. m. smo izročili materi zemlji zemske ostanke moža, peščenjaka in vnetega delavca v vseh tukajšnjih narodnih društvih: (dopisniku je ostalo pokojnikovo ime v peresu). Posebno društvo za podporo rokovalcev v Ajdovščini je izgubilo s pokojnikom veliko moč. Razun družih nalog je opravljal zadnjih 10 let službo blagajnika vestno in natančno. Bil je uzoren glavar svoji družini, vnet za svoj narod, trdnega značaja in nemorno delaven. Bil je tudi zvest vsakdanji čitatelj „Edinosti“. Ostavil je 5 nedoročenih otročičev.

Kako priljubljen je bil pokojnik med delavci, o tem je pričal večeršestni pogreb, ki se ga je cmenjeno društvo udeležilo v polnem številu z društveno zastavo; pevci so mu zapeli žalostinke v slovo.

Kakor mojstru v tukajšnji predilnici so mu tovariši-mojstri položili lep venec, a vodstvo predilnice je dalo razobesiti črno zastavo ob česu spreveda.

Nepozabni pokojnik! Bog te sprejmi med svoje izvoljence!

Oglase treba naslovljati na Inzeratni oddelek „Edinosti“

MALI OGLASI

se računajo po 3 stot. besedo; mastno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina stane 40 stotink. Plača se takoj.

Naznanjamo slavnemu občinstvu, da odprem osmice v nedeljo dne 16. maja 1909. Priporočam se za obilen obisk. Andrej Masič, Trstenik štev. 284. 910

Plačilo na tedenske ali mesečne obroke. Zaveze, posteljna zagrinjala, perkal, zefir, dežnike, solenike. Trst, via Madonnina štev. 43, prvo nadstropje. Cene zmerne

Zaloga istrskega terana po 24 kron od 56 l. naprej se vdobi pri Jožefu Čebulcu v Sezani. 799

Pekarna in slaščičarna

00000 TRST 00000

Piazza Caserma in Ulica Caserma 17

Prodaja svež kruh

trikrat na dan.

Zaloga najfinejše moke, slaščic, sladkih prepečencev, vina in likerjev.

Angelo Cantoni, ulica Rojano štev. 2

(hiša Tuzzi) bogato založena

prodajalnica manufaktur. blaga

in drobnih predmetov s bogato izbero blaga za pomladn. sezono

Velika izbira: perila, srajc, ovratnikov, ovratnic

in nogavic po najzmernejših cenah.

Najboljše stiskalnice za grozdje in masline

so naše stiskalnice „ERCOLE“

najnovejšega in najboljšega sestava z dvojno in nepretrgano pritiskalno močjo; z jamceno najboljšo delovanje, ki prekaša vse druge stiskalnice.

HIDRAVLICNA STISKALNICA.

Najbolje avtomatično patentovane trtne brizgalice „Syphonia“ ki delujejo, ne da bi jih bilo treba goniti.

„Syphonia“ plugi, stroji za grozdje, sadje in oljke, mlin za miti grozdje. Plugi za vinograde. Stroji za sušenje sadja in drugih vegetativnih, življenjskih in mlatnih pridelkov. Stiskalnice za seno slamo itd. na roko. Mlatilnice za žita, čistilnice, rešetnice. — Slamorenica ročni mlin za žito v raznih velikostih in vsi drugi stroji za poljedelstvo.

Izdelujejo in pošiljajo na jamstvo kot posebno najnovejšega izbornega uredničenega, najbolj pripoznanega in odlikov. sestava.

PH. MAYFARTH & Co. Tovarna na poljedeljske in vinske stroje DUNAJ II. Taborstr. 7

Odlikovani v vseh državah sveta z nad 520 zlatimi, srebrnimi in častimi kolajnamami.

Ilustrovani ceniki z mnogoštevilnimi pohvalnimi pismi brezplačno.

Razprodajalci in zastopniki se iščejo povsod, kjer nismo zastopani

V kuhinji in hiši

čisti se les in kamen, najfinejša in najdebelejša tkanina kakor tudi vse, kar se mora prati najbolj s

Schicht-ovim milom

znamka

JELEN

Podpisani naznanjam slavnemu občinstvu in tov. členom „N. D. O.“, da sem odpril v nedeljo dne 14. min. meseca

Novo gostilno „Pri Jelenu“

v ulici Domenico Rossetti štev. 3

kjer točim belo vipavsko i. vrsto po 72 st. in istrsko vino po 72 st., kakor tudi Opolo po 80 st. lit. Domača kuhinja vedno preskrbljena z gorkimi in miznimi jedili. Točila bosta voditelja Alojzij in Urška Kosec. — Mojim znancem, prijateljem, članom N. D. O. in slavnemu občinstvu se priporočam udani

JOSEF FURLAN, lastnik dobroznane gostilne pri Francu v ul. Geppa

Kedor ima srce za svoje in želi imeti res krasne slike naj si beleži: A. Jerkič odl. fotografski zavod za moderno slikanje. Trst Poste 10 — Gorica Gosposka ul. 7. 1835

Prodaja se moderna spalna soba ter kuhinjsko pohištvo po nizki ceni, Mizarnica 887

Nemški privatni uradnik želi seznaniti se s Hrvatice v svrhu naučenja hrvaščine. Ponudbe pod „Hrvatsko“ na Ins. odd. Edin. 900

V najem se odda dobro upeljana gostilna, ki je od Slovencev mnogo obiskovana. Vse vključno mesečnih K 80. Naslov: Collarsich, Kavarna Corso. 895

PLES priredi v Gabrovici pri Komnu „Kmetijsko izobraževalno društvo“ v nedeljo 16. maja v krčmi g. Bandelins. Začetek ob 1. uri pop. 851

Oddam v najem stanovanje in nov hlev za 4 do 8 konj, za kočije ali vozove. Naslov pove Inzer. odd. Edinosti. 879

Josip Stolf mizarški mojster, Trst, ulica Belvedere štev. 8, izvršuje vsakovrstna mizarstva delaj 38

Kdor želi kupiti prav dober glasovir in po nizki ceni dobi ga na Repentabru štev. 18. 889

Prodajalka za trgovino z mešanim blagom stara 17 let si želi dobiti primerno službo v mestu ali na deželi. Obrniti se na Pavla Gec, Skopo p. Dutovlje. 874

Izletniki. Najlepši izlet je v Braniško dolino. S postaje Stanjel se dospe peš v trideset ur. Pot je ručeče markirana od S. P. D. V gostilni pri spomeniku se toči izvrstno vipavsko vino „ZELEN“. Dobijo se tudi jedila. 788

Umetni zobje

Plombiranje zobov.

Izdiranje zobov brez

vsake bolečine

v zobozdravniškem kabinetu

Dr. J. Čermák in G. Züscher

TRST

ulica della Caserma štev. 13, II. nadet.

V krojačnici Podgornik in Jeršek

Trst, ulica Farneto št. 40

odlikovani z diplomom na razstavi malih obrti izvršujejo se obleke za gospe i. s. po zadnjih uzorcih in parižkem kroju. Paletots, Blouses in plesne obleke. Cene zmerne. Sprejmejo se gospe v poduk proti mali odškodnini.

Giulio Reddersen

TRST, ulica Giosué Carducci štev. 23

TELEFON štev. 813

Kirurško orodje, ortopedični aparati, Modere, umetne roke in noge, berglje, klini pasi, elastični pasi in nogovice, elektroterapične priprave, aparati za inhalacijo.

SELAŠIŠČE potrebščin za kirurško zdravljenje. Potrebščine iz gumi in nepropirne blaga.

KLOBUČARNA

G. Doplicher

Trst, Corso 34

Klobuki prvih tovarn.

Potne in športne kape po

zmernih cenah.

Nuova Calzoleria Triestina

ulica G. Carducci 21 (prej ul. Torrente)

obuhvalo za moške po sledečih cenah:

Čevlji (gete) za moške iz usnja Box calf „ po K 9 —

Postoli za moške s trakom „ „ „ 9 —

„ urez Derby „ „ „ 9 60

„ urez Triumph „ „ „ 5 80

Izbira razno vrstnega obuhala za gospe, gospe in otroke i. s. čevlji in postoli najmodernejših krojev in oblik iz blaga i. vrste.

Delo solidno in natančno. CENE ZMERNE.

ZA BIRMO!

GIACOMO PALUELLO

ziatar in draguljar

Trst - ulica Nuova 42 - Trst

Izvršuje naročbe in poravnanja v lastni delavnici. — Prodaja in me-

njuje zlato, srebro in dragulje.

Mirodilnica

- Anton Sullig -

pri sv. Ivanu (Vrdeli) ulica S.

Čilino štev. 1157

Zaloga drog, barv in šip, petrolja, spirita, mrežic za Auerjevo luč: znamka „zvezda“; žvepla za vino-gradnike, čepice ter drugih različnih predmetov po najzmernejših cenah.

Jestvinčarji pozor

Is prste roke in zaradi družin. razmer oddam takoj pod jako ugodnimi pogoji v najem v svoji hiši dobro upeljana.

- prodajalnicu jestvin -

zdrženo s prodajo duhana in posebno tri-šklin izletnikom zelo priljubljeno.

- - - gostilno - - -

z obširnimi senčnatimi vrtni v prijaznem kraju v bližini državne železnice.

Zahtevam malo kaveljo. — Resne ponudbe je poslati (Poste restante) na sledeči naslov:

„N. P.“, pošta Stanjel na Krasu.